

"УНЧО - ФИНН-УГОР ТҮНЯН ТҮВЫРА РҮДЫВЕРЖЕ" ПРОЕКТ ПАШАНАМ ИКТЕШЛЫМЕ

10 декабрьште Унчо клубышто Марий тиште кече палемдалтын. Тушто марий калыкын ты пайрем-же нерген кутырымо, "Унчо - финн-угор түнян түвыра рүдыверже" проект пашам иктешлыме да тыгак калыклан концертым ончыктымо.

Марий тиште нерген Унчо школын 7-ше классыште тунемшыже-влак, марий йылмым, сълнымутым да марий калыкын түвыражым туныктышо Римма Николаевна Петрова муру, почеламут, сценке гоч келгын почын пуышт.

"Унчо - финн-угор түнян түвыра рүдыверже" проект пашам иктешлымылан пөлеклалтше пайремым Лидия Ямнеева ден Людмила Ильина вүденят.

Пайрем касыштына Морко районысо администрацийн түвыра, спорт да туризм пөлка вуйлатышыже Юлия Николаевна Яковлева ден ял шотан Унчо илемын администраций вуйлатышыже Иван Михайлович Евсеев лийыныт.

Юлия Николаевна Унчо кундемшыште илыше калыклан идалык мучко пайремым эртарен колташ полшымыжлан таум ойлен да мурышо ден куштышо коллектив-влаклан Таумут ден чапкагазым кучыктен.

Ял шотан Унчо илемын вуйлатышыже, финн-угор түнян түвыра рүдывержын мәрже Иван Евсеев теке мом каласыш: "Идалык мучко ты проект кышкарыште Унчышто 12 мероприятий эртаралтын. Унчо кундемшы Эстоний, Финляндий, Карелий, Коми, Коми-Пермяк, Удмуртий, Башкирий, Татарстан, Чуваш республик, Киров, Угарман областыла гыч ятыр уна толын шоген. Шкена республикысе чыла райола гычат түрлө коллектив-влак лийыныт. Тыште шке мастарлыкым 7 түжем наре участник ончыктет. 9 тылзе жапыште 748 турист толын, а кодшо ийын 452 лийын. Мом вара пуэн тиде лүм? Эн ончычак марий калыкын финн-угор түняште кұшыл радамыште шогымыжым ончыктышна. Марий калык почмо йылмыжым, түвыражым, пүртүс да чоң пояныкшым, йўлажым түрыснec арален коден. Тидын дене ме верысе калыкым да мўндырчын толшо уна-влакым палдаренна. Ме таче тидын дене кугешнен кертына. Тыгак түрлө верыште илыше финн-угор калыкын илышыжым, тудын койыш-шоктышыжым,

йўлажым ужынна. Тиде вашлиймаш мемнан калык колкасе келшынамшым, пашам у радамыш нўлтале. Финн-угор калыкын кугу түня аланыште аралалт кодмыжым эн тўнган шотлена.

Таче ме кугу таум ойлена Марий Эл Республикысе правительствылан, республикысе Тўвыра, печать да калык-влакын пашашт потышто министрылан, Марий түвыра рўдерлан, Морко районысо администрацийлан, районысо түвыра, спорт да туризм пөлкалан, тыгак чылалан, кў мероприяти-влакым эртарен колтымашке шке надыржым пыштен, польшышым пуэн. Тўшка вий дене марий калыкын лўмжым кўшнў кучышна.

Финн-угор түнян түвыра рүдыверже лўмым налме дене у родо-влак дене палыме лийна, кундемшытына тўзатыме паша ятыр ышталте. Унчо селасе Торговый уремыште 400 метр асфальт корным шарыме, Т.Ефремов уремыште - 800 метрыште. Ты пашалан чылаже 12 миллион тенгем кучылтмо. Тыгак Морко-Уньжа корно ышталтын (10 км). 1,5 миллион тенгелан каныме парк чоңалтын, Янык памаш воктене 80 тўжемлан сценым ыштыме, 30 тўжемлан кум пашам пыштыме, 20 тўжемлан пасугапкам, 350 тўжемлан унагудым ыштыме, йочасад воктене 20 тўжемлан печым печыме, Унчо түвыра пўртым олмыктымо пашалан 100 тўжем тенгем кучылтмо, Унчо уремым волгалташ 98 тўжемлан свeтильным налме, тылеч посна информационный стендым да флаштокым верандыме.

Пайрем мероприятий-влакым эртарен колташ полшымыштлан эн ончычак Унчо калыклан кугу таум ойлена, тыгак "Передовик" ял озанлык вуйлатыше Юрий Игнатьевлан, верысе школын директоржо Сергей Андропович Григорьевлан, этнокультур комплекслан, Унчо түвыра пўртлан, Шлань ялысе клублан, түрлымў студийлан, модельный библиотекеylan, "Кўдыронгыр" ўдырамаш клублан, Шапунчо, Ямбатыр, Муканай, Шўргў яласе усталык коллектив-влакын. Тачысе амал дене пайдаланен, финн-угор түнян түвыра рүдывержын мәрже семын, уло марий калыкым шушаш У ий дене саламлен, у идалыкыште еш пиалым да вольык перке дене илаш тыланем".

Пайремыш погынышо калыкым "Унчо ўжара" ден "Эр кече" фольклор ансамбль, Шапунчо, Ямбатыр, Унчо книгагудо пеленысе "Кўдыронгыр" да "Порсын кумыл" студийын коллективышт куандарышт. Баяным Унчо түвыра пўртын художественный вуйлатышыже Юрий Владимирович Иванов шоктен.

Ме, Унчо калык, "Унчо - финн-угор түнян түвыра рүдыверже" чап лўмым кўшнў кучымына дене моткоч кугешнена.

Лидия ЯМНЕЕВА,
Унчо книгагудын вуйлатышыже
Снимкылаште: Унчышто эртыше пайрем годым.

Л.Петрован фотожо